

Folkhälsa och sjukvård

Målet med hälso- och sjukvården i Region Jönköpings län är bästa möjliga hälsa hos länets invånare och en bättre och jämlik vård. *Jag får den vård jag behöver, när jag behöver den och på det sätt jag behöver.*

Det svenska folkhemmet har byggts av generationer, våra föräldrar och deras föräldrar.

Folkhemmet och välfärdsystemen som bas handlar om solidaritet mellan människor. Detta vill vi bevara och skydda! Det är ett unikt samhällskontrakt som inte finns i andra delar av världen.

Genom att alla tar till sig svenska normer, värderingar och gemensamt bidrar till samhällskontraktet får vi en trygg och hållbar välfärd. Det moderna svenska folkhemmet!

Principen ”Gör din plikt, kräv din rätt” är en vital del för att vårt välfärdsystem ska kunna finnas kvar.

Befolkningsutvecklingen, med fortsatt hög invandring anstränger vården. Våra synpunkter har oftast viftats bort. Nu börjar dock allt fler inse att vi haft rätt. Från Sverigedemokraterna står vi fast vid att Svenska medborgare ska prioriteras i den skattefinansierade vården.

Inom Region Jönköpings län arbetar vi för en primärvård med specialistkompetens och minskad administration. Samma vårdavgifter ska gälla för alla.

Varje vårdanställd har sina unika förutsättningar och ett eget livspussel att få ihop. Vårdpersonalen ska få den uppskattning de förtjänar i form av rimliga löner och god arbetsmiljö.

Vårdpersonalen ska ha rätt till heltid såväl som deltid.

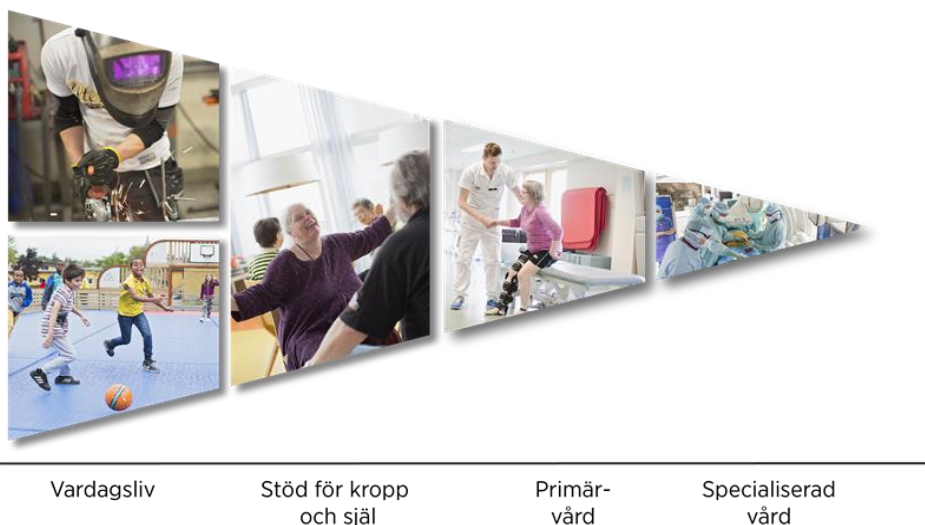

Bild: Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård Region Jönköpings län ska vara bästa plats att växa upp, leva och åldras på.

Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård

Jönköpings län hade Sveriges första fall av covid-19, hittad den 31 januari 2020. I mars 2020 konstaterades att Sverige befann sig i en pandemi. Detta påverkade hela samhället inklusive sjukvården i stor utsträckning. Smittade och svårt sjuka patienter i covid-19 ökade snabbt och krävde en omställning av både primärvården och specialistsjukvården. Stor del av de aktiviteter och utvecklingsarbeten som fanns i Budget och verksamhetsplan för 2020 fick pausas och flera av aktiviteterna kommer istället att påbörjas under 2021. Samtidigt har det införts många nya arbetssätt som vi vill fortsätta att utveckla. Invånarna har tagit ett stort ansvar för sin hälsa och vi vill fortsätta att stödja det arbetet på bästa sätt. Primärvården har tagit ett större ansvar för samverkan med kommunerna än tidigare och utvecklat nya arbetssätt för uppföljning på de särskilda boendena. De digitala besöken har ökat snabbt både i primärvården och specialistsjukvården. Detta är några exempel på hur införandet av den nära vården har tagit fart.

Det ska samtidigt påpekas att den stora resursen för utveckling uppstår genom att förbättra och effektivisera verksamheten där Hälso- och sjukvårdens budget för 2021 motsvarar närmare 10 miljarder kronor och på detta sätt frigöra arbetstid och andra resurser som kan satsas på nya områden och åtaganden. Det är för detta arbete som region Jönköpings län möter utmaningar med kvalitet som strategi.

En stor utmaning är de stora ojämlikheterna i hälsa. Region Jönköpings län ska ha som mål att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation och ska ta krafttag för att alla ska kunna leva ett aktivt och självständigt liv. Region Jönköpings län arbetar aktivt för länsinvånarnas hälsa och livskvalitet, genom att främja hälsa och förebygga sjukdom och skador. Folkhälsoarbetet bygger på samverkan med olika samhällsaktörer, som länets kommuner, myndigheter, organisationer och civilsamhälle. Verksamheterna inom såväl hälso- och sjukvård som regional utveckling är viktiga i folkhälsoarbetet. Möjligheter till arbete och utbildning, samt tillgängliga fritids- och kulturaktiviteter betyder mycket för befolkningens hälsa.

Förebyggande insatser ska genomsyra hälso- och sjukvården och vara en självklar del i all vård och behandling. Underlag som beskriver variationen i befolkningens hälsa på kommunnivå används som prioriteringsgrund för kommunsamverkan.

Strategin och handlingsplanen för jämlik hälsa, *Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län*, är antagen av Region Jönköpings län och länets kommuner. Revidering av handlingsplanen var planerad att ske under 2020, men sker istället 2021 med anledning av coronapandemin. Handlingsplanen omfattar tre strategiska mål med sikte på år 2025 och nio handlingsområden med prioriterade aktiviteter som revideras vartannat år:

Strategiskt mål 1: Hållbara strukturer i styrning och ledning

1. Statistik och analys
2. Medborgarmedverkan
3. Hälsoekonomi
4. Förbättringsarbete och forskning

Strategiskt mål 2: Stärkt samverkan och samlärande regionalt och lokalt

5. Samverkan och samlärande

Strategiskt mål 3: Jämlik hälsa och bra livsvillkor genom hela livet

6. Barn, unga och unga vuxnas livsvillkor och hälsa
7. Försörjning och sysselsättning
8. Samhällsplanering och närmiljö
9. Äldres livsvillkor och hälsa

God hälso- och sjukvård

Som patient i Region Jönköpings län ska du

- erbjudas vård som är lätt tillgänglig för kontakt, bedömning och besök
- erbjudas diagnostik och behandling samt uppföljning enligt bästa kunskap i varje möte
- vara delaktig och välinformerad genom hela vårdkedjan
- få tillgång till jämlik vård
- erbjudas bästa möjliga hälsofrämjande insatser och välfungerande screeningprogram
- få tillgång till patientsäker vård
- erbjudas kostnadseffektiv vård

Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård

En plan är framtagen under 2020 för hur vi tillsammans möter framtidens behov av hälso- och sjukvård. Planen tar sikte på sjukvårdsutveckling för de kommande 10 åren fram till 2030.

I planen beskrivs sex övergripande strategier

1. Förstärka invånarens egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen
2. Öka tryggheten genom jämlik, säker och personcentrerad vård
3. Enklare vardag för patienter och medarbetare med stöd av anpassat tjänsteutbud och ökad digitalisering
4. Primärvården är basen, specialiserad och högspecialiserad diagnostik och sjukhusvård finna tillgänglig när den behövs
5. Utveckling av framtidens arbetsplats med fokus på medarbetarskap och kompetensförnyelse
6. Leda och utveckla för att förstärka goda relationer som bidrar till sömlös samverkan där värde skapas tillsammans.

Under planperioden kommer det genomföras utvecklingsarbeten där verksamheter får stor frihet och mandat att driva och utveckla sin verksamhet utifrån planen för framtiden hälso- och sjukvård. Syftet är att transformera arbetssätt för att ställa om till nära vård, skapa god arbetsmiljö och där digitala verktyg utvecklas.

Vård som inte kan anstå

Det är orimligt att alla som kommer till Sverige ges fri tillgång till vård som svenska medborgare.

Enligt lagen erbjuds alla asylsökande. ”vård som inte kan anstå”. Det är ett svävande begrepp med diffusa förklaringar från Socialstyrelsen. Det behöver förtydligas utifrån ett medarbetarperspektiv. Ett enhetligt beslutstöd behöver utformas med praxis och tillämpningar som gör det enklare när personalen ska hantera detta. Sverigedemokraterna menar att ”vård som inte kan anstå” ska motsvara akutvård.

Språktolk

Den som kommer till Sverige som nyanländ får alltid gratis språktolk som betalas av regionen. Etableringstiden ligger i dag på två år. Kostnaderna för språktolkar i Region Jönköping uppgår till 29,3 miljoner kr 2019.

Därför är rimligt att efter 2 år ska tolkkostnaden betalas av patienten själv. Vi vill att tolkkostnaden ska tas centralt istället för på vårdenheternas egen budget.

Gratis tolk med digital översättning ska erbjudas. Det finns numera ”appar” som översätter över 50 olika språk.

Nära vård är en viktig del i arbetet med hur vi möter framtidens hälso- och sjukvård. Huvuddelen av invånarnas behov av öppen hälso- och sjukvård tillgodoses i den nära vården. Detta inbegriper verksamheter i hela samhället; främst Region Jönköpings län och även kommunerna och civilsamhället. Region Jönköpings län ska stödja det förebyggande arbetet. Möjligheter till arbete och utbildning, samt tillgängliga fritids- och kulturaktiviteter betyder mycket för befolkningens hälsa. En mer personcentrerad vård som skapar förutsättningar och tar tillvara patienters och närståendes förmåga är en mycket viktig del.

Den nära vården:

- är en personcentrerad vård och omsorg som utgår från patienten/brukarens och närståendes behov och förmåga att hantera sin sjukdom
- skapas tillsammans mellan patient och vårdgivare
- arbetar preventivt och proaktivt och möter problemen uppströms
- är det stöd kommuner, regioner och civilsamhälle kan ge för att möjliggöra en personcentrerad vård
- är en kultur av tillit och samverkan, där var och en tar ansvar för sitt arbete och underlättar för steget före och efter för att skapa en sammanhållen vårdkedja
- har vårdcentralen som bas
- använder e-hälsans alla möjligheter att möta patientens behov
- innebär att delar av den vård som idag ges i slutenvård kan ges i annan form nära patienten

Primärvård

Vårdcentralen ska vara förstahandsvalet när invånaren har behov av hälso- och sjukvård under hela livet. Vårdcentralernas uppdrag, som förutsätter multiprofessionell samverkan i team, består av planerad och oplanerad vård i form av rådgivning, utredning, diagnostik, behandling, omvårdnad, rehabilitering, habilitering och uppföljning.

Patienter som har kunskap om sitt problem ska enkelt kunna träffa en specialist få snabb bedömning. Specialistläkare bör därför finnas tillgängliga även i primärvården vid vissa tider och dagar.

Patienten behöver se fler fördelar med primärvården. Rent praktiskt kan man ekonomiskt stimulera samarbeten mellan Bra Liv och sjukhuskliniker.

Vårdcentralens uppgift är att:

- bedöma och behandla sjukdomstillstånd hos de som vänder sig till vårdcentralen
- erbjuda förebyggande hälsovård och hälsosamtal

- lära känna och vid behov hålla aktiv kontakt med invånarna som valt vårdcentralen i syfte att stärka invånarnas förmåga att i högre utsträckning själva kunna påverka och hantera sin hälsa
- vara vårdsamordnare utifrån invånarnas vårdbehov. Vårdsamordnaren är koordinator och fast vårdkontakt vid in- och utskrivning från sjukhuset. Vårdsamordnaren samverkar med sjukhus, kommun, patient och närstående för att säkerställa god och effektiv vård där ledtiderna vid utskrivning från den slutna vården kan hållas så kort som möjligt och onödig vistelse på sjukhus kan undvikas
- aktivt medverka till en väl sammanhållen vårdkedja när patienten har behov av annan kompetens än den vårdcentralen kan erbjuda
- särskilt fokus är på psykisk sjukdom eftersom det är de diagnoser som ökar mest bland sjukskrivna personer
- erbjuda ett patientkontrakt för patienter med stora vårdbehov och täta kontakter med vårdens olika aktörer. Vårdcentralen ska även erbjuda fast vårdkontakt, särskilda kontaktvägar och organisera verksamheten så att de mest sjuka invånarnas behov av hälso- och sjukvård särskilt tillgodoses. Det gäller framför allt äldre invånare och invånare med sammansatta vårdbehov, kroniska sjukdomar, funktionsnedsättningar och invånare som har svårt med den digitala servicen. Hembesök kan med fördel kombineras med denna typ av patientgrupper.

I förfrågningsunderlaget *Primärvård inom vårdval i Jönköpings län* beskrivs Region Jönköpings läns mål, vårdcentralernas uppdrag och ersättningsvillkor. Förfrågningsunderlaget fastställs av regionfullmäktige och revideras årligen som en bilaga till budget och verksamhetsplan.

Specialiserad somatisk vård, psykiatri, rehabilitering och diagnostik

Den specialiserade vården är uppdelad i tre verksamhetsområden; medicinsk vård, kirurgisk vård samt psykiatri, rehabilitering och diagnostik. Organisationen ger förutsättning för jämlik vård där Region Jönköpings län på bästa sätt kan möta invånarnas behov av specialiserad somatisk och psykiatrisk vård.

Hot och bråk inne på sjukhusen är oacceptabelt och därför vill vi ha förebyggande kameraövervakning på de platser där det är befogat.

Det kan handla om akutmottagningar, entréer, korridorer och ytor på sjukhusen som är särskilt utsatta där många vistas.

För att bibehålla och utveckla tre välfungerande akutsjukhus är det nödvändigt att fokusera på:

- primärvården är basen för länets hälso- och sjukvård
- att länssjukvården fördelas på tre sjukhus
- särskild hänsyn ska tas till fungerande vårdkedjor
- säkerställa resurser i form av personal, kompetens, utrustning och lokaler
- främja god samverkan i hela systemet
- vårdplatser ska utgå från vårdbehov
- vara en lärande organisation

Delar av ögonsjukvården bedrivs i vårdval. I förfrågningsunderlaget *Ögonsjukvård inom vårdval i Jönköpings län* beskrivs Region Jönköpings läns mål, uppdrag och ersättningsvillkor. Förfrågningsunderlaget fastställs av regionfullmäktige och revideras årligen som en bilaga till budget och verksamhetsplan. ~~Något ytterligare vårdval planeras inte att införas under mandatperioden.~~

Det bör utredas om vården för äldre kan bli mer tillgänglig genom att också geriatriska vården ingår i vårdvalet.

Tandvård

Ansvar för tandvård regleras i tandvårdslagen, som säger att Region Jönköpings län har ett övergripande ansvar att planera all tandvård, oavsett vem som är huvudman eller som utför den.

Folktandvården ska svara för:

- regelbunden och fullständig tandvård för barn och ungdomar, till och med det år de fyller 23 år

- specialisttandvård för vuxna
- övrig tandvård för vuxna i den omfattning som Region Jönköpings län bedömer lämpligt.

Region Jönköpings län ska se till att det finns tillräckliga resurser för patienter med särskilda behov av tandvårdsinsatser och att patientgrupper med behov av särskilt stöd erbjuds tandvård.

Allmäntandvård bedrivs på en öppen marknad med etableringsfrihet med tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) referenspris som utgångspris. Allmäntandvård för vuxna finansieras av patientavgifter och ersättning från den statliga tandvårdsförsäkringen. Barntandvården finansieras av barntandvårdspeng. Region Jönköpings län är genom Folk tandvården en stor producent av tandvård.

Samverkan med kommunerna

Samverkan med kommunerna sker utifrån det gemensamma ledningssystemet för samverkan. Tre strategigrupper inom områdena barn och ungdomar, psykiatri och missbruk samt äldre ansvarar för att omvärldsbevaka, identifiera utvecklingsområden och med årliga handlingsplaner verka för samverkan och att på bästa sätt ta tillvara de gemensamma resurserna. När allt mer vård ska ges nära hemmet finns behov av resurseffektiva arbetssätt. Befolkningsstrukturen med allt fler äldre invånare, teknisk och digital utveckling kräver nya samverkansstrukturer. Vi arbetar i samverkan utifrån länsinvånarnas perspektiv genom att utgå från frågan Vad är bäst för ”Esther”?

Det gemensamma arbetet utgår från värdegrunden:

- vi utgår från patientens/brukarens behov.
- vi samarbetar aktivt över organisations- och huvudmannagränser
- vi bemöter varandra med respekt och visar tillit vi lär av varandra och tar tillvara varandras kompetens

Bild: Kommunalt forum är ett nätverk med politiker från Region Jönköpings län och länets kommuner för samråd och inriktningsbeslut i frågor inom folkhälsa och sjukvård och regional utveckling.

Utöver dessa finns grupper inom; *folkhälsa, funktionsnedsättning, e-hälsa, rehabilitering samt en styrgrupp för hjälpmedelsverksamheten.*

Arbetet som sker i samverkan med kommunerna är omfattande.

Familjecentraler, barn och ungdomshälsan, barnahus och ungdomsmottagningar inklusive ungdomsmottagning online inom strategigrupp barn och unga är exempel på områden där samverkan sker. Arbetet kring hemsjukvården sker i nära samarbete med sjukhus, vårdcentraler och kommuner ihop med patienter och närstående. *Trygg och säker vård och omsorg* är ett tydligt exempel på hur alla parter arbetar för att patienten ska få den bästa vården. Den palliativa vården är en annan viktig del som sker i samverkan. Andra områden där det finns ett nära samarbete med kommunerna är beroendevård med tillnyktringsenhet, beroendemottagning, sprutbytessmottagning och arbete kring våld i nära relationer. Detta arbete leds av strategigrupp psykiatri och missbruk.

Region Jönköpings län kommer även att fortsätta att arbeta aktivt för att hitta bättre samverkansformer med länets kommuner för att minska den psykiska ohälsan hos länsinvånarna. Länets kommuner har olika behov och detta har Region Jönköpings län i beaktande.

Tillsammans - varje dag lite bättre

Strategi för hälsa innebär att Sveriges viktiga välfärdsverksamheter: skola, socialtjänst, vård- och omsorg, hälso- och sjukvård ska styras och samordnas för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Detta genom att arbeta mot gemensamma mål, oavsett verksamhet. Strategin har tagits fram tillsammans med medlemmarna i Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Samverkan och vård i Sydöstra sjukvårdsregionen

Samverkan inom Sydöstra sjukvårdsregionen regleras i Samverkansnämndens reglemente, regionsamverkansavtalet och årliga överenskommelser med övergripande mål att:

- tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård
- främja och bidra till invånarnas hälsa

- främja och bidra till utveckling av hälso- och sjukvården i sjukvårdsregionen
- solidariskt hjälpa varandra

Samverkansnämnden beslutar om vilken sjukvård som ska samordnas inom sjukvårdsregionen. Nämnden kan även hantera samverkansfrågor inom exempelvis kompetensförsörjning, digitalisering, regional utveckling och dialog med statliga myndigheter.

Regionsjukvårdsledningen bereder Samverkansnämndens ärenden och verkställer nämndens beslut genom direktiv till sjukvårdsregionala verksamheter och respektive region. Regionsjukvårdsledningen följer upp kvalitet, produktion och ekonomi.

En stor del av den sjukvårdsregionala samverkan sker i regionala programområden. Programområdena ska konkretisera sjukvårdsregionens patientlöften och verka för en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård i hela sjukvårdsregionen. De regionala programområdena stöds av fyra kunskapsråd med företrädare för regionernas sjukvårdsledning. I Sydöstra sjukvårdsregionen prioriteras patientnära forskning.

Perspektiv: Medborgare och kund

Skapa värde med kunden och intressenter

En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde tillsammans med de som den finns till för. Kundens och intressenternas uttalade och underförstådda behov, krav, önskemål och förväntningar är vägledande för organisationens beslut och handlande.

I planen för framtidens hälso- och sjukvård beskrivs två strategier som faller under medborgare och kundperspektivet:

Strategi 1 – Förstärka invånarens egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen.

Strategi 2 – Öka tryggheten genom jämlik, säker och personcentrerad vård

STRATEGISKT MÅL Jämlik hälsa och nöjda patienter/kunder

FRAMGÅNGSFAKTOR Personcentrerad vård med hög tillgänglighet

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2021	Resultat 2018	Resultat 2019
Kundtillfredsställelse	Nationell patientenkät	Andel nöjda patienter 80 % i samtliga dimensioner och alla verksamheter där mätningen skett		PV 79,8 % SVF 78,6% Rehabilitering 84,4%
Jag har tillgång till den hälso- och sjukvård jag behöver – instämmer helt/delvis	Hälso- och sjukvårdsbarometern	90 %	87 %	92 %
Andel i befolkningen som har stort/mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet i sitt sin region	Hälso- och sjukvårdsbarometern	75 %	74 %	76 %
Medicinsk bedömning inom 3 dagar	Nationella väntetidsdatabasen	90 %	Nytt mått	Totalt 83%, varav kvinnor 82,2% och män 83,7 %
Faktisk väntetid till första besök i specialiserad vård – andel kvinnor och män som fick komma inom 60 dagar (somatisk och psykiatrisk vård)	Nationella väntetidsdatabasen	80 %	Totalt 70 %, varav kvinnor 71,6% och män 67,9 %	Totalt 75,6%, varav kvinnor 76,6% och män 74,2 %

Faktisk väntetid till operation/åtgärd inom specialiserad vård – andel kvinnor och män som fick en operation eller åtgärd inom 60 dagar	Nationella väntetids-databasen	80 %	Totalt 72 %, varav kvinnor 72,3% och män 72,4%	Totalt 72,1 %, varav kvinnor 73,4 % och män 70,6 %
Genomförda återbesök inom medicinskt maldatum	Diver	90 %	Totalt 69 %, varav kvinnor 71,6% och män 64,6%	Totalt 69,4 %, varav kvinnor 72,6 % och män 65,4 %
Tid till ambulans – andel prio 1 larm inom 20 minuter		80%	74 %	73%

Att skapa en vård som är jämlik, personcentrerad och tillgänglig är en av vårdens viktigaste utmaningar. Införandet av nya angreppssätt syftar till att fortsätta stärka patientens ställning och göra det möjligt för människor att ta eget ansvar för sin hälsa. Det ska ske genom att involvera patienter och närstående i utvecklingen av hälso- och sjukvården samt erbjuda vård med god kvalitet och bästa möjliga tillgänglighet, valmöjligheter och stöd för egenvård.

Alla invånare har rätt till god och jämlik vård utifrån behov oavsett var i länet man bor. Avståndet till vården är en viktig tillgänglighetsfaktor. En ändamålsenlig fördelning av arbetsuppgifter, ansvar och roller utifrån personalens kompetens är en förutsättning för personcentrerad vård, kvalitet och effektivitet. Region Jönköpings län styrning och ledning av arbetet med rätt använd kompetens ska systematiseras.

Personcentrerad vård

I den personcentrerade vården ska andra behov än enbart de fysiska behoven lyftas fram. Region Jönköpings län strävar efter att på olika sätt involvera patienter och närstående i hälso- och sjukvården. En viktig framgångsfaktor är den personcentrerade vården som innebär att se och möta hela människan och där individens berättelse är utgångspunkten för partnerskap, gemensam planering och ömsesidig respekt för varandras kunskap. Även anhöriga och närståendes hälsa och delaktighet ska finnas med och ha en tydligare roll vid varje kontakt med vårdgivare.

Utvecklingen av mötesplatser och hälsocaféer för personer med kroniska sjukdomar och deras närstående fortsätter. Exempel på mötesplatser är Hjärtats hus för invånare som har eller har haft cancer, lärcaféer, levande bibliotek och självhjälpsgrupper. Lärcaféer är en pedagogisk modell med målsättningen att deltagande patienter/anhöriga ska få ökad kunskap och lära sig hantera sin livssituation utifrån egna behov och resurser. En särskilt utsatt grupp inom vården är personer med allvarlig psykisk sjukdom och deras anhöriga.

Hälso- och sjukvårdsbarometern är en nationell undersökning som visar hur människor lokalt och i Sverige uppfattar hälso- och sjukvården. Målet är att fånga attityder, förväntningar och erfarenheter hos tidigare, nuvarande och framtida patienter och närstående. Patienternas erfarenheter av ett specifikt besök eller vårdtillfälle fångas via den nationella patientenkäten.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsätta att utveckla den personcentrerade vården och inkludera patientföreningar och brukarråd.
- Fortsätta att utveckla mötesplatser och hälsocaféer regelbundet återkommande och i alla tre länsdelar

Etik, existentiell hälsa och andlig vård

Att arbeta personcentrerat utifrån en helhetssyn innebär att man samtidigt beaktar både fysiska, psykiska, sociala och andliga eller existentiella behov. Olika aspekter av hälsa är nära samverkande och en bearbetning av de existentiella frågorna kan vara en förutsättning för en hälsofrämjande process i sin helhet. All vårdpersonal bör därför kunna ge grundläggande existentiell stöd. Existentiell hälsa ges också fortsatt uppmärksamhet i det breda folkhälsoarbetet.

Bemötandet inom hälso- och sjukvården har stor betydelse för patientens vårdupplevelse. Varje mänskligt möte ger uttryck för värderingar och olika människosyn. Arbetsplatser och verksamheter ska präglas av ett bra bemötande som bygger på ett humanistiskt och normmedvetet synsätt, respekt och allas lika värde. Reflektion över gemensamma etiska värden är ett sätt att hålla den empatiska förmågan och medkänslan för människors beroende och sårbarhet vid liv.

Den etiska värdegrund som uttrycks i bland annat lagstiftning, i riksdagens prioriteringsbeslut och i det synsätt som företräds av WHO och FN utgör en etisk plattform för hälso- och sjukvården som också knyter an till delar av Region Jönköpings läns program för social hållbarhet. Här inryms också det viktiga arbetet med jämlik vård och hälsa, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

På enskilda arbetsplatser utgör etikarbetet ett arbetsledaransvar där etikombud kan utgöra en värdefull resurs. Det centrala etikrådet har uppdraget att övergripande initiera, stödja och stimulera etikarbetet, bland annat genom att höja den etiska kompetensen hos medarbetare och förtroendevalda, främja samtal och etisk reaktion i planering, beslut och daglig verksamhet, samt ge vägledning och stöd kring etik och förhållningssätt.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsätta att erbjuda samtal kring livsfrågor inom psykiatri och i primärvården, samt via självhjälpgrupper och lärcaféer. Samtalen utgår från åtta existentiella teman, inspirerade av WHO:s internationella folkhälsoundersökningar.
- Erbjuder samtalsgrupper för medarbetare i vården, där tanken är att egen bearbetning av livsfrågorna ökar förutsättningarna att möta patienters behov.

Tillgänglig vård

Tillgängligheten till vården är en central förtroendefråga för hälso- och sjukvården och avgörande för patienters tillfredsställelse med vården. Utgångspunkten är att vården ska vara lätt att nå och ges i rimlig tid. Det är viktigt att patienter kan känna tillit till vården och en trygghet i att man får vård när man behöver den. Det finns en lång tradition av arbete för att förbättra tillgängligheten inom respektive specialitet och verksamhetsområde.

1177 Vårdguiden via webb eller på telefon ska vara stöd i individens kontakt med vården och som en integrerad del i hälso-, sjuk-, tandvårds- och omsorgsstrukturen.

Vårdcentralerna är basen i hälso- och sjukvården och vårdcentralerna ska vara det självklara valet för invånarna när de har behov av hälso- och sjukvård. Som ett led i arbetet för en bättre och mer tillgänglig nära vård i Region Jönköpings län behöver vårdcentralerna anpassa och utöka sina öppettider utifrån patienternas behov.

Genom att förtydliga vårdcentralernas uppdrag för akuta patienter, utveckla gemensamma arbetssätt och förbättra tillgängligheten ska patientströmmarna styras effektivare från akutmottagningarna till rätt vårdinstans dagtid och kvällar. Näkakut bedrivs på vårdcentralen dagtid och är koncentrerad till minst tre platser på jourtid.

Vårdcentralerna behöver utveckla sitt omhändertagande för att möta multisjukas och äldres behov. Patienter med stora vårdbehov, exempelvis multisjuka och äldre, ska erbjudas vårdsamordnare, kontaktsjuksköterska och fast läkarkontakt. Patienten ska även erbjudas ett patientkontrakt med bland annat en samlad tidsplan över alla inplanerade vårdinsatser.

Utvecklingen går mot att allt fler sjukvårdsinsatser görs i hemmet och allt svårare sjuka får möjlighet att vårdas hemma. För att möta behoven bör vårdcentralerna i samverkan med den kommunala sjukvården fortsätta att stärka de tvärprofessionella närsjukvårdsteam.

Invånarnas behov av psykiatrisk öppenvård har ökat. Vården som är nära patienten ska förstärkas för att tillgodose detta behov. För detta behöver teamarbetet fortsätta att utvecklas.

I samband med coronapandemin har tillgängligheten påverkats och ett antal operationer och besök blivit uppskjutna. En handlingsplan är framtagen och påbörjad under hösten 2020 för hur den uppskjutna vården ska genomföras. Detta kommer påverka tillgängligheten även under 2021.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Förbättra tillgängligheten till vården utifrån de olika mål som är satta
- Fortsätta arbetet med utökade öppettider i primärvården
- Förbättra tillgängligheten till 1177 Vårdguiden på telefon
- Arbeta aktivt med att ta hand om den uppskjutna vården och säkra tillgängligheten till operation

- Dygnsvården slopas om man som patient är utlokaliserad eller blir placerad i korridoren.

Bristen på parkeringsplatser vid Ryhov har aldrig varit så aktuell som nu. Antalet P-platser behöver bli fler.

Parkeringen öster om Ryhov vid ingång 7 ska byggas ut med 250 nya parkeringsplatser. I samband med detta ska fri dygnsparkering införas.

FRAMGÅNGSFAKTOR Jämlig hälsa och vård

Region Jönköpings län arbetar för jämlig hälsa och att vården ska erbjudas och fördelas på lika villkor. Arbetet med mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder är en viktig utgångspunkt liksom FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar.

Grupper med särskilda behov identifieras och uppmärksammas genom bland annat uppföljning av resultat. Förbättringsarbeten uppmärksammar skillnader i behandling och resultat mellan olika grupper, till exempel utifrån kön, etnisk tillhörighet, socioekonomi, utbildningsnivå och geografi. ~~För att bidra till en mer jämlig hälsa behöver tillgången på kultur öka för personer som har svårt att ta del av den kultur som erbjuds i samhället.~~

När det gäller hbtqi-frågor arbetar vi under devisen: Vi är till för alla. Ingen ska uppleva sig kränkt eller missförstådd på grund av sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck i mötet med vården. Gäller även andra grupper såsom minoriteter, religioner, levnadssval, funktionshindrade med flera.

Vi ska förebygga och minska ohälsa bland hbtqi-personer och alla ska känna sig välkomna att arbeta hos oss oavsett sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck. Detta gäller alla arbetsplatser i Region Jönköpings län oavsett om det är vård eller annan verksamhet. Utbildning i hbtqi-frågor liksom diplomering erbjuds verksamheter inom Region Jönköpings län och samarbetspartners.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Hälsöfrämjande arbete i socioekonomiskt utsatta områden - tilläggsuppdrag till primärvården

Arbetet med integration

För personer med utländsk bakgrund finns behov av anpassad kommunikation kring hälsa och svensk sjukvård. Utvecklingen av arbetssätt för stöd till målgruppen har intensifierats med anledning av coronapandemin och införs i samverkan med länets kommuner, tillsammans med stödjande insatser för att aktivera invånarnas frivilliga engagemang. Fortsatt samverkan med kommunerna behövs för att stärka och främja en positiv hälsoutveckling och underlätta integrationsarbetet både för personer i asylprocess och nyanlända.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Hälsokommunikatörer som arbetar med upplysning om hälso- och sjukvården på olika språk i hela länet fortsätter. Det handlar om information om hur sjukvårdssystemet är uppbyggt, söka vård på rätt vårdnivå, att hitta rätt i vården och öka kunskapen kring folkhälsa.

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk, sensorisk eller intellektuell funktionsförmåga. Funktionshinder definieras som den begränsning funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Begreppet tillgänglighet används för att beskriva hur väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för människor med funktionsnedsättning. Detta innefattar även tillgången till information och ett bra bemötande. För att skapa jämlika förutsättningar och en jämlig vård/hälsa arbetar vi för de nationella målen om principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet, samt förebygga och motverka diskriminering.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Insatser ska göras som stödjer att patienter med funktionsnedsättningar får vård på lika villkor.

FRAMGÅNGSFAKTOR Bästa plats att växa upp och åldras på

Främja barn och ungdomars hälsa och förebygga psykisk ohälsa

Inom *Strategi för hälsa* pågår lärande nätverket *Bästa platsen att växa upp, leva och bo på* som har förankrats i samverkan med kommunerna genom Strategigrupp barn och unga. Målet är att förbättra barn och ungas hälsa med 2 procent de kommande fyra åren.

Den psykiska ohälsan ökar och olika insatserna behöver fortsatt utvecklas för att möta detta. Psykisk ohälsa möts med både hälsofrämjande, förebyggande och riktade insatser i samverkan mellan kommuner och Region Jönköpings län. Barn- och ungdomshälsans verksamheter för lindrig psykisk problematik är fullt utbyggd med en verksamhet i varje länsdel. Strategigrupp barn och ungas gemensamma satsningar för att utveckla stöd, vård och behandling till barn med både social problematik och psykisk ohälsa fortsätter.

Region Jönköpings län tar ett krafttag för att förbättra den psykiska hälsan hos länets barn och unga. Under 2019 och våren 2020 intensifierades arbetet med att förbättra den psykiska hälsan hos barn och unga och underlätta omhändertagandet genom att skapa en triagering, *En väg in*. Ett ökat samarbete mellan elevhälsan, barn och ungdomshälsan och ungdomsmottagningarna är en förutsättning för att detta ska bli framgångsrikt.

Behovet av barn- och ungdomspsykiatriens verksamhet har ökat markant under flera år. Antalet barn som behöver bättre stöd för att klara sin skolgång eller sin vardag på grund av neuropsykisk funktionsnedsättning ökar. Föräldrar som söker stöd och hjälp för sitt barn via barnhälsovården eller skolverksamheten blir ofta remitterade till barn- och ungdomspsykiatri. Det är angeläget med snabbt omhändertagande och korta väntetider till utredning och behandling så att stödinsatser kan erbjudas, vilket kan bli avgörande för framtida personlig utveckling och välmående.

Ett länsövergripande barnskyddsteam är framtaget som bedriver utbildning och verka för att en generell kunskapsnivå inom samtliga hälso- och sjukvårdsinstanser upprätthålls kring barn som far illa. Teamet bedriver även uppföljning och kvalitetssäkring samt formulera rutiner för handläggning. Dessutom bistår teamet konsultativt vid den medicinska utredningen och vid anmälningar till de sociala och polisiära myndigheterna.

Barnahus är en samverkan mellan polis, åklagare, socialtjänst, barnmedicin, rättsmedicin och BUP (barn- och ungdomspsykiatri) vid misstanke om misshandel eller sexuella övergrepp mot barn och ungdomar. Barnahus har två övergripande mål; dels att förstärka barns rättigheter och ge barnen bättre stöd, dels att höja kvaliteten på genomförda utredningar så att domstolarna på bättre grunder kan fälla eller fria misstänkta gärningsmän.

FN:s barnkonvention är ett verktyg att använda för att få ett tydligt barnperspektiv i alla frågor som rör barn i deras vardag.

Idag finns det två olika huvudmän i barnhälsovården.

Regionen 0-5 år (BHV) respektive kommunen 6-19 år (Elevhälsan).

För att få bättre kontinuitet för det enskilda barnet finns effektiviseringsvinster med att regionen tar över ansvaret för hela barnhälsovården (BHV-elevhälsa).

Regionen ska tillsammans med kommunerna arbeta för att införa en huvudman till barn- och ungdomshälsan där regionen kan överta kommunernas elevhälsa.

Det finns för få psykiatriska vårdplatser för barn och unga. I Region Jönköping finns endast 4 heldygnsvårdplatser och de finns i Jönköping. Fler platser för unga inom psykiatri behöver skapas.

Prioriterade uppdrag under planperioden

- Tillgängligheten ska stärkas inom barn- och ungdomspsykiatri och barn- och ungdomshälsan. Arbetet med *En väg in* fortsätter.
- Utredning pågår för utveckling av första linjens barn- och ungdomspsykiatri.
- Medel tillförs för att bygga ut utredning och behandling för neuropsykiatri hos barn och unga.

- Lokala team från länets olika delar genomför förbättringsarbeten med inspiration från Skottland och Cincinnati, USA, för att förbättra barn och ungas hälsa. Utifrån lärande nätverket *Bästa platsen att växa upp, leva och bo på*.

- Omskärelse av pojkar inte ska ingå i regionens verksamhet såvida det inte är medicinskt motiverat.

Barnhälsovård

Barnhälsovården i Jönköpings län arbetar enligt det nationella barnhälsovårdsprogrammet. Syftet är att bidra till en mer jämlik barnhälsovård över hela landet. Betoning i programmet ligger på jämlik hälsovård med generella insatser till alla familjer samt riktade insatser till familjer med behov av extra stöd. Region Jönköpings län ska arbeta tillsammans med kommunerna för att ge barn 0-19 år förutsättningar för bästa möjliga hälsa.

Familjecentraler

Utvecklingen av familjecentraler i kommuner är en viktig del i de förebyggande insatserna för stöd till nyblivna föräldrar. Familjecentralen är en lättillgänglig mötesplats för familjer. Basen är den allmänna kvinno- och barnhälsovården i samverkan med öppna förskolan samt en förebyggande individ- och familjeomsorg (socialtjänst). Familjecentraler finns tillgängliga för att stötta nyblivna föräldrar med information, praktisk hjälp samt uppmuntra och stimulera ett jämställt och aktivt föräldraskap.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Förberedelser för nya familjecentraler i Mullsjö och i Gnosjö pågår. När dessa är igång har varje kommun i länet minst en familjecentral aktiv.

Ungdomsmottagningar

Ungdomsmottagningen erbjuder insatser som rör sexuell, fysisk, psykisk och social hälsa utifrån en helhetssyn på ungdomar och deras problemformuleringar. Ungdomar ska kunna gå till den ungdomsmottagning de vill. Personalen ska ha bred yrkeskunskap som svarar mot de problem som ungdomarna väntas söka för. Arbetet omfattar uppsökande, förebyggande och behandlande insatser. Ungdomsmottagningarna drivs och samfinansieras tillsammans med länets kommuner.

I dag är många ungdomar äldre när de kommer ut på arbetsmarknaden. Det innebär att allt fler unga hamnar i ett gränsland när det gäller möjlighet till egen försörjning och att förverkliga sina framtidsplaner. Därför behövs en samordning när det gäller åldersgräns på Region Jönköpings läns ungdomsmottagningar och umo.se, som är regionernas webbplats för alla som är mellan 13 och 25 år. En spridning av olika digitala tjänster till exempel ungdomsmottagning on-line och andra e-tjänster genomförs.

Främja äldres hälsa och förebygga psykisk ohälsa

Under 2021 omfattar samverkansarbetet inom *Strategi för hälsa* även främjandet av äldres hälsa och förebyggande insatser för att minska den psykiska ohälsan hos äldre. Ett lärande nätverk etableras där viktiga fokus är ett ökat deltagande i samhällsaktiviteter, digital inkludering samt utvecklade samverkansformer med länets pensionärsföreningar och civilsamhälle.

Prioriterade uppdrag under planperioden

- Arbeta för att främja äldres psykiska hälsa

Det är viktigt att den psykiatriska slutenvården har vårdplatser att tillgå. Därför bör en avdelning liknande avd G på Ryhov så snart som möjligt öppnas upp i någon form. Väntetiden på psykiakuten måste minimeras till max 2 timmar.

I vissa fall blir patienter inlagda mot sin egen vilja. Så kallad tvångsvård. Det kan bli långa vårdtider och stora belopp för den enskilde patienten att betala. Dygnsavgiften för patienter inlagda för tvångsvård ska därför tas bort.

Trygg och säker vård och omsorg

Kommunernas och Region Jönköping läns utveckling av samordnad vårdplanering vid in- och utskrivning från sjukhus fortsätter liksom utvecklingen av vård och stöd i hemmet. Målet för arbetet med trygg och säker vård

och omsorg är att invånarna i Jönköpings län ska kunna säga "Jag får den vård jag behöver, när jag behöver den och där jag behöver den". Vårdcentralens vårdsamordnare är koordinator och fast vårdkontakt vid in- och utskrivning från sjukhus. Vårdsamordnaren samverkar med sjukhus, kommun, patient och närstående för att säkerställa att god och effektiv vård sker i hemmet. Ledtiderna vid utskrivning från den slutna vården ska hållas så korta som möjligt när vistelse på sjukhus är nödvändig. Läkarmedverkan i hemsjukvården ska förstärkas genom närsjukvårdsteam med fokus på gemensam planering, samordnade individuella planer(SIP) och proaktiva insatser.

Prioriterade uppdrag under planperioden

- Fortsatt arbete med *Trygg och säker vård och omsorg*
- Fortsätta införandet av Patientkontrakt och fast vårdkontakt

Strategiskt mål Bra munhälsa och god tandvård

Tandvårdens mål är bra munhälsa på lika villkor för länets befolkning. Sambandet mellan tandhälsa och allmän hälsa blir allt tydligare. Därför är det hälsofrämjande och förebyggande arbetet viktigt för alla patientgrupper. Allt fler äldre har egna tänder kvar högt upp i åren, vilket ställer stora krav på samverkan mellan omsorg, vård och tandvård. För att möta det ökade behovet måste nya arbetssätt och samarbete utvecklas så att rätt kompetens används inom olika områden.

Inom allmäntandvården kan både vuxna, barn och ungdomar fritt välja tandvårdsmottagning. Tillgängligheten till Folktandvården har minskat och det förekommer väntetider både internt för revisionspatienter och för nya patienter, samtidigt är tillgängligheten god på länets privata tandvårdsmottagningar. Vård och behandling ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.

Region Jönköpings län ligger i topp vad gäller kariesfrihet hos 19-åringar. Arbetet för god tandhälsa ska fortsätta och ambitionsnivåerna ska vara fortsatt höga inom barntandvården.

Barntandvård under 23 år

Kostnaden för barntandvård i Region Jönköping är högre än riksnittet.

Från 2015 till idag har 1216 st. asylsökande som anlänt till Jönköpings län har uppgivit att de är minderåriga, så kallade ensamkommande. Ålderskontroller av ensamkommande som gjorts av Rättsmedicinalverket visar dock att närmare 8 av 10 är över 18 år. Att ge gratis tandvård till de som egentligen inte har rätt till det skadar förtroendet för asylsystemet och kostar pengar i vården.

Sverigedemokraternas inriktning är att fri barntandvård inte ska erbjudas om patienten är uppenbart äldre än 23 år. Vid misstanke ska regionen inte utföra någon behandling utan istället kontakta migrationsverket och begära korrekta åldersuppgifter alternativt en åldersbedömning.

FRAMGÅNGSAKTOR Integrera och utveckla det förebyggande arbetet för att nå hälsoeffekter hos befolkningen

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2021	Resultat 2018	Resultat 2019
Andel kariesfria 19-åringar	IT-systemet T4	45 %	Totalt 41 %, varav kvinnor 44 % och män 39 %	Totalt 44 %, varav kvinnor 45 % och män 42 %

FRAMGÅNGSAKTOR God tillgänglighet och bra bemötande

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2021	Resultat 2018	Resultat 2019
Andel revisionspatienter i tid till undersökning och	T4/Diver	90 %	Nytt mått 2019	81 %

behandling – Folktandvården totalt				
Specialisttandvården – antal remisspatienter som väntat mer än 60 dagar	T4/Diver	0	986	1359
Täckningsgrad för den uppsökande verksamheten	Statistik	90%	93 %	94%
Andel berättigande till nödvändig tandvård som fått den utförd	Statistik	70 %	54 %, varav kvinnor 53 % och män 56 %	Totalt 58 %, varav kvinnor 56 % och män 59 %.

För att patienter ska känna förtroende för tandvården och bli nöjda, krävs bra bemötande och bra omhändertagande. Alla patienter ska informeras om behandlingsalternativ, kostnad, tidsåtgång med mera.

Tillgängligheten till Region Jönköpings läns folktandvårdskliniker behöver bli bättre. Avgörande för att nå det målet är att rekrytera och behålla personalen. De kliniker som finns i glesbygd behöver extra stöd för att kunna fortsätta sin verksamhet att erbjuda en jämlik tandvård. Folktandvården har under 2020 fortsatt med arbeta med handlingsplanen för att arbeta på nya sätt och samtidigt vara en attraktiv arbetsgivare.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Förbättra tillgängligheten till folktandvården

Perspektiv: Process och produktion

Utveckla värdeskapande processer

Organisationens verksamhet ses som processer som skapar värde med kunden och intressenter.

Processorientering stimulerar förebyggande arbete, att grundorsaker till problem identifieras och att faktabaserade beslut tas. Processerna är utformade för att skapa förutsägbara resultat. Samtidigt finns förmågan att snabbt ställa om med hänsyn till förändrade behov från kunden och intressenter.

I planen för framtidens hälso- och sjukvård beskrivs två strategier som faller under perspektivet process och produktion.

Strategi 3 – Enklare vardag för patienter och medarbetare med stöd av anpassat tjänsteutbud och ökad digitalisering

Strategi 4 – Primärvården är basen, specialiserad och högspecialiserad diagnostik och sjukhusvård finns tillgänglig när den behövs

STRATEGISKT MÅL: Enklare vardag för patienter och medarbetare

FRAMGÅNGSFAKTOR Sveriges bästa digitala vård

Region Jönköpings län ska utifrån det nationella målet fortsätta investera i e-hälsa och ska ha som mål att bli bäst i Sverige på digitala vårdtjänster och stödssystem, enligt den plan för framtidens hälso- och sjukvård som är framtagen under 2020.

Välfärdsteknik och e-hälsa är ett expanderande område med stora kvalitetsvinster för den enskilda patienten. Den kan också ge möjlighet till effektiviseringar sjukvården. Region Jönköpings län är aktiv i implementerandet av olika välfärdstekniska lösningar och i utveckling av e-hälsotjänster. Implementering av e-hälsa ska ske på ett kostnadseffektivt sätt som även leder till kvalitetsförbättringar inom vården.

Regeringens och SKR:s vision för e-hälsoarbetet utgår ifrån att Sverige år 2025 ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd, samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet.

För att vården ska kunna dra full nytta av och använda e-hälsotjänster optimalt, krävs kontinuerlig utveckling och förbättring av vårdens processer och arbetssätt. Genom nationell och lokal samverkan kring standardiserat arbetssätt kan vården effektiviseras och en ökad kvalitet och patientsäkerhet uppnås. Utgångspunkt är rätt information på rätt plats i rätt tid, med stöd av digitala verktyg för vårdplanering, kunskapsstöd, vårdprocessutveckling via standardisering och systematisering parallellt med personcentrering och med möjlighet till mobilitet och distansarbete. Digitala vårdsbesök är en naturlig del i utvecklingen av vården, och vården blir allt mer digifysisk, det vill säga vården innehåller både digitala och fysiska kontakter.

Antalet uteblivna besök i vården där patienten inte dyker upp uppgår till 2,5 % vilket motsvarar ca 6000 vårdbesök. Det säger sig själv att detta kostar mycket tid och kraft för medarbetarna. En administrationsavgift på 200 kr ska införas vid helt uteblivna besök.

Coronapandemin har gjort att användningen av digitala vårdmöten, vård på distans och journalen via nätet har ökat kraftigt. En utmaning för 2021 blir att hålla i och fortsätta med digitala besök och digital vård på distans. En handlingsplan är framtagen och arbetet är påbörjat för hur e-hälsotjänster kan användas i ännu större utsträckning inom alla verksamheter.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsätta utökningen och tillgängligheten till digitala vårdmöten,
- Införande av lösning för egenmonitorering,
- Första linjens digitala vård – automatiserad anamnes och triagering
- Underlätta användandet av och kunskap om digitala stöd och tjänster (personal och invånare) som möjliggör ökad användning
- Fortsatt utveckling av vårdsystemet Cosmic och föra in de olika tjänster som ingår i utvecklingsplanen

STRATEGISKT MÅL: Bra folkhälsoarbete

FRAMGÅNGSAKTOR Effektiva och ändamålsenliga processer

Handlingsplanen för jämlik hälsa är en viktig grund för samverkan i folkhälsoarbetet. Exempel på aktiviteter som fått genomslag är utvecklade stöd för ungas psykiska hälsa, insatser för nyanländas hälsa, idrottsskolor för äldre, språkutveckling för barn och spridning av koncept för samtalsgrupper.

Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser

Verksamheterna ska lägga stor vikt vid behandling och förebyggande av sjukdom samt främja patienternas hälsa och livskvalitet genom att främja goda levnadsvanor och psykisk hälsa. Samtal om levnadsvanorna och psykisk hälsa ska vara en naturlig del i patientmötet. Vårdcentralen ska erbjuda alla hälsosamtal det år de fyller 40, 50, 60 och 70 år. En första delrapport i utvärderingen av hälsosamtalen har lämnats. Coronapandemin har påverkat genomförandet av intervjuer med utförare och verksamhetsansvariga. Nästa delrapport presenteras under 2021.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Ett utvecklingsarbete för att förbättra arbetssätten för hälsosamtal genomförs och inkluderas i delprojekt inom *Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård*.

Livsstilsutmaningen

Region Jönköpings län och länets kommuner satsar gemensamt på att utveckla en modell för hälsocenter tillsammans med invånare, civilsamhälle och föreningsliv. Målgruppen är invånare som på grund av sin livsstil eller en eller flera levnadsvanor har risk för framtida ohälsa. I delprojektet *Meny till invånare* etableras ett samlat stöd som underlättar för invånarna att hantera sin egen hälsa. Spridningen av hälsocenter i länets kommuner och hälsocoach on-line underlättar samspelet mellan den nära vården och samhällets möjligheter att ge stöd. Den nära vården ska använda och hänvisa till utbudet av digitala invånartjänster och aktiviteter. Digitala tjänster är förstahandsvalet för egenvård.

Invånarprogram för levnadsvanor samt psykisk ohälsa och kronisk sjukdom införs via plattformen för stöd och behandling. Handlingsplaner för alkohol- och drogförebyggande insatser, sexuell hälsa, och våld i nära relationer är en grund för samverkan i folkhälsoarbetet.

Region Jönköpings län är medlem i nätverket Hälsofrämjande hälso- och sjukvård och ska arbeta aktivt för en hälsofrämjande hälso- och sjukvård och ha representanter i nationella temagrupper.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsätta utveckla olika tjänster för hälsa och prevention (Meny till invånare)
- Etablera hälsocenter i merparten av länets kommuner

Rehabilitering

Rehabiliteringsverksamheterna omfattar många olika professioner och kompetenser som erbjuder mångskiftande insatser och aktiviteter. Att ta tillvara individens resurser och erbjuda professionell kompetens för att stödja och utveckla dessa, är en viktig del i den personcentrerade vården. Inom området återfinns en bred och varierad rehabiliteringsresurs som riktar fokus mot funktionsnedsättningar orsakade av sjukdomar, störningar och skador samt behandling mot smärta.

Rehabilitering inom den nära vården som basen för hälso- och sjukvården, är ett viktigt område där arbete för att säkerställa jämlika förutsättningar behöver ske. Det är av stor vikt att rehabiliteringspotentialen som en individ har tas till vara. Samarbete med specialistsjukvården, vårdcentralerna och kommunerna är nödvändig för trygga och säkra övergångar och en bra rehabiliteringsprocess för den enskilde. Det är viktigt att Region Jönköpings län stödjer kommunernas rehabiliteringspersonal vid behov och följer upp hela rehabiliteringsprocessen.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- För att förstärka samverkan och samarbete undersöks möjligheten att, med några kommuner, hitta arbetssätt där kommunens omsorgsuppdrag bättre kan samordnas med Region Jönköpings läns specialistkompetens. Områden som skulle kunna beröras initialt är t ex rehabilitering och förebyggande hälso- och sjukvård.

Rehabilitering – återgång i arbete

Effektiv rehabilitering är viktig för ett väl fungerande arbetsliv. Den är också en förutsättning för att gå från utanförskap till arbetsgemenskap. Rehabiliteringen ska ske till 100 procent av den egna förmågan. Det krävs ett lagarbete som omfattar medicinsk, arbetslivsinriktad och social rehabilitering för att åstadkomma goda resultat.

Region Jönköpings län har successivt utvecklat samarbete med arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och socialtjänst i sjukfall. Insatser ges för patienter med lindrig och medelsvår psykisk ohälsa och långvarig smärta inom ramen för ovanstående överenskommelse. Syftet är att förebygga sjukskrivningar och att stödja kvinnor och män med psykisk ohälsa eller långvarig smärta som är sjukskrivna till att återgå i arbete.

Kulturunderstödd rehabilitering (KUR) erbjuds i majoriteten av länets kommuner till patienter som är sjukskrivna för psykisk ohälsa och/eller smärta. Framtagen samverkansmodell utgår från en delad kostnad mellan aktuell kommun och Region Jönköpings län.

Naturunderstödd grön rehabilitering (NUR) riktar sig till personer med stressrelaterade sjukdomar, som utmattningssyndrom, depressioner, ångest samt smärttillstånd som utvecklas i samband med långvarigt stresstillstånd. Syftet är att genom en naturunderstödd rehabilitering ge möjlighet till återhämtning, stärka självkänsla och börja en nyorientering genom förändrade vanor i det dagliga livet.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Ett strukturerat arbetssätt inom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen ska utvecklas och testas i primärvården inom Sydöstra sjukvårdsregionen.
- Inom primärvården fortsätter ett förbättringsarbete som innebär att ett metodstöd utvecklas inom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen

Samordningsförbunden

Länets tre samordningsförbund har bedrivit finansiell samordning inom exempelvis rehabiliteringsområdet under nästan tio år. De består av Region Jönköpings län, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunerna. Samordningsförbunden stödjer samverkan och insatser som syftar till att personer i yrkesverksam ålder, med

behov av samordnade rehabiliteringsinsatser från flera parter, ska nå eller förbättra sin förmåga att arbeta eller studera. Insatserna är både långsiktiga och i projektform. Detta är en viktig verksamhet som ska stödja personer att komma i arbete.

STRATEGISKT MÅL Säker hälso- och sjukvård

FRAMGÅNGSFAKTOR Effektiva och ändamålsenliga processer

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2021	Resultat 2018	Resultat 2019
Vårdprevention - Andel av patienter som bedömts ha risk inom område fall, undernäring, trycksår och munhälsa som fått åtgärd insatt (riskpatienter)	Senior alert	90 %	76 %	77%

Region Jönköpings län är bland de ledande i Sverige och ska vara i världsklass i patientsäkerhet. *Säker vård – alla gånger* är ett väl beprövat koncept som utgör basen för det proaktiva arbetet med patientsäkerhet i Region Jönköpings län och åskådliggörs med det så kallade pusslet (figur X, sidan XX). Patienters och brukares erfarenheter och kunskaper tas tillvara för att utveckla nya arbetssätt.

Arbetet för patientsäkerhet utvecklas och förbättras fortlöpande i takt med hälso- och sjukvårdens utveckling. Detta görs också i förhållande till det patientsäkerhetsarbete som sker i ett nationellt perspektiv inom ramen för den nationella kunskapsstyrningen av hälso- och sjukvård, och med Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet som lanserades 2020 och nu kommer implementeras.

Viktiga framgångsfaktorer är att hälso- och sjukvården är personcentrerad, kunskapsbaserad, resultatorienterad samt organiserad för att skapa förutsättningar för en säker vård. Strategiska angreppssätt för arbetet med patientsäkerhet är:

- Utveckla och använd bästa rutiner och riktlinjer enligt evidens och beprövad erfarenhet.
- Arbeta med ständiga förbättringar av processer och system för att stödja säkra arbetssätt.
- Utveckla och använd arbetssätt för riskhantering.
- Utveckla och använd arbetssätt för kontroll, anpassning och reaktion i den dynamiska vården.
- Begränsning av vårdskadans effekt om den ändå inträffar (för patient, närstående och vårdpersonal).

Arbetet med att få de strategiska angreppssätten förankrade i patientsäkerhetsarbetet ska fördjupas. Mätning och övervakning av säkerhet sker med inriktning på utvärdering av inträffade vårdskador, tillförlitliga arbetsprocesser och system, medvetenhet om nuläget, riskmedvetenhet och beredskap samt lärande och utveckling.

I säkerhetsarbetet behövs team och tvärprofessionella mötesplatser samt ett engagemang där alla tar ansvar, agerar och samverkar för bästa möjliga patientsäkerhet. Preventiva förhållningssätt är nödvändiga. Ett effektivt lärande är viktigt för säkerhetsarbetet. Kunskap och analys ska baseras även på det som fungerar bra och på hur man tar tillvara denna förståelse för att minska risken att fel uppstår.

Fortsatt satsning på patientsäkerhetsutbildning av vårdens professioner och av medarbetare och ledare på alla nivåer, samt utveckling och forskning i nationella och internationella nätverk möjliggör utveckling. Metodikum, Region Jönköpings läns centrum för klinisk träning och medicinsk simulering, har en central betydelse för kompetensutveckling och teamträning.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsätta arbetet med patientsäkerhet inom olika områden

STRATEGISKT MÅL Kunskapsbaserad och ändamålsenlig vård

FRAMGÅNGSFAKTOR Effektiva och ändamålsenliga processer

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2021	Resultat 2018	Resultat 2019
Indikatorer i Öppna jämförelser	Vården i siffror	Förbättring	63 % förbättring	44%
Standardiserade vårdförlopp – andel patienter i SVF		70 %	Nytt mått	Nytt mått
Standardiserade vårdförlopp – andel inom max ledtid		80 %	Nytt mått	Nytt mått

Andel av läkare och sjuksköterskors arbetstid som läggs på administration	<30 %	Nytt mått	Nytt mått
---	-------	-----------	-----------

Kunskapsstyrning - Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa

Utgångspunkten för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården är att bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan vårdpersonal och patient. Det ska vara lätt att göra rätt och det ska finnas förutsättningar för lärande. Det är i mötet mellan vårdpersonal och patient som värdet skapas och vi ser hur effektiv och ändamålsenlig kunskapsstyrningen är.

Genom *Nationellt system för kunskapsstyrning – hälso- och sjukvård* skapas förutsättningar för en kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård av hög kvalitet. Regionernas system omfattar samverkan kring kunskapsstöd, stöd för uppföljning och analys samt stöd för ledning och verksamhetsutveckling i hela hälso- och sjukvården.

Region Jönköpings län har åtagit sig att arbeta och samarbeta utifrån systemets vision *Vår framgång räknas i liv i jämlik hälsa – tillsammans gör vi varandra framgångsrika*. Det innebär bland annat att anpassa och säkerställa en lokal och sjukvårdsregional kunskapsorganisation och avsätta resurser på olika nivåer i systemet.

Sydöstra sjukvårdsregionen har representanter i nationella programområden, samverkansgrupper och arbetsgrupper. Sjukvårdsregionen har dessutom värdskap med ansvar för processtödet i fyra nationella programområden:

- Barn och ungdomars hälsa
- Kvinnosjukdomar och förlossning
- Perioperativ vård, intensivvård och transplantation
- Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

De nationella programområdena leder och samordnar kunskapsstyrningen inom respektive område, följer upp och analyserar gap och utvecklingsbehov samt bidrar i arbetet med nivåstrukturer, utvecklingen av kvalitetsregister och ordnat införande av behandlingar och medicinsk teknik.

Region Jönköpings län är ledande i utvecklingen av metoder för praktisk användning av *nationella kvalitetsregister*. Sydöstra sjukvårdsregionens nationella registercentrum (RCSO) har särskild kompetens inom patientmedverkan, patientrapporterade mått och förbättringskunskap.

Nivåstrukturer ställer krav på att patienter som behandlas på sjukhus på längre avstånd från hemmet ska erbjudas kontakt och omhändertagande av den nära vården.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsätta det påbörjade arbetet inom kunskapsstyrningen nationellt, regionalt och lokalt

Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp

Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp täcker en eller flera delar av en vårdkedja. Dokumentet beskriver bland annat flöde och åtgärder för sjukdomsområdet samt patientens medverkan. Även mål och indikatorer för uppföljning beskrivs. Förloppen tas fram inom Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvård.

Sedan tidigare används standardiserade vårdförlopp (SVF) inom cancervården. Under 2021 utvecklas och införs *personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp* för flera kroniska sjukdomar och allvarliga hälsotillstånd. Viktigt att beakta att undanträngningseffekter inte sker vid införandet.

Vid behov tas vårdprogram och andra kunskapsstöd fram för att stärka ett likvärdigt och gott bemötande av patienter med symtomdiagnoser eller sällsynta sjukdomar. Region Jönköpings län använder och utvecklar *kliniska kunskapsstöd* för den nära vården och den specialiserade vården. Syftet är att säkra bästa möjliga resultat med så liten variation som möjligt.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Införa *personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp* för flera kroniska sjukdomar och allvarliga hälsotillstånd.

Kroniska sjukdomar

Den nära vården ska erbjuda invånare med kroniska sjukdomar det stöd och den tillgänglighet de behöver för att kunna leva med så hög livskvalitet som möjligt. Utvecklingsarbetet omfattar bland annat fördjupad kartläggning av invånarnas behov, förbättrade arbetssätt och uppföljningsrutiner, kompetensutveckling, e-hälsa och effektiva självhjälpsstöd. Insatserna ska minska behandling med flera samtidiga läkemedel, inskrivningar på sjukhus, återinläggningar och undvikbar sjukhusvård. Patientens egna erfarenheter ska tas tillvara

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsätta arbetet med utveckling av omhändertagandet av patienter med kroniska sjukdomar

Cancervård

Antalet patienter som får cancerdiagnos ökar med 0,5 procent för män och 1,8 procent för kvinnor. Samtidigt förbättras överlevnaden, vilket innebär att antalet människor som lever med cancer ökar med 5 procent årligen. Ökningen beror på att en allt större andel av befolkningen är äldre (>65år) samt bättre behandlingsmetoder och läkemedel.

Prostatacancer är Sveriges vanligaste cancerform. Varje år får 1800 män beskedet att deras cancer upptäckts för sent och inte går att bota. Det visar på behovet att intensifiera arbetet mot prostatacancer på samma sätt som man gjort stora satsningar för de med bröstcancer.

Vi gläds över att detta påbörjas men vill att det ska omfatta alla från 50 år och bli en permanent verksamhet.

Mottagning för uppföljning av sena komplikationer till följd av en cancersjukdom hos barn skapades under 2020. Det finns nationella vårdprogram för uppföljning av barncancer. Det är en beskrivning av vilken vård som ska erbjudas barncanceröverlevarna och vilka undersökningar som överlevarna bör erbjudas.

En nationell satsning har genomförts över hela landet för att korta väntetiderna till cancervården.

Regionalt cancercentrum sydöst har utformat sex löften till invånarna. Alla patienter med cancer ska:

- få behandling inom fyra veckor (om inte annat anges i standardiserade vårdförlopp)
- erbjudas diagnostik och behandling enligt best practice
- vara välinformerade och delaktiga genom hela vårdkedjan
- få lika god palliativ vård oavsett bostadsort
- erbjudas bästa möjliga hälsofrämjande insatser och välfungerande screeningprogram, samt
- Regionalt cancercentrum sydöst ska prioritera patientnära forskning inom cancerområdet.

Sedan 2015 har Region Jönköpings län arbetat intensivt med att införa standardiserade vårdförlopp (SVF). De flesta patienterna med cancer behandlas i SVF men det behövs ett stort arbete för att nå de idealtider som är framtagna som mål. Arbetet sker i nära samarbete mellan olika verksamhetsområden och den nära vården.

Nödvändiga screeningprogram införs i takt med nationella riktlinjer och beslut inom sydöstra sjukvårdsregionen. Särskilt arbete pågår med att få ett högt deltagande i mammografiscreeningen och cellprovtagning för livmoderhalscancer.

Screening av tjock- och ändtarmcancer påbörjas under 2021. Under 2020 påbörjas uppbyggnad av verksamheten. För verksamhet i full drift avsätts 7 miljoner kronor. Sedan 2014 finns en rekommendation från Socialstyrelsen att nationellt införa tjock- och ändtarmscancerscreening. Ett sådant screeningprogram medför initialt stora nya kostnader, men enligt hälsoekonomiska beräkningar ska denna kostnad tjänas in med att färre individer dör av tjock och ändtarmscancer.

Region Jönköpings län har undersökt i samarbete med sydöstra sjukvårdsregionen hur ett införande av organiserad prostatacancer-testning kan ske. Under hösten 2020 påbörjas ett införande av prostatacancer-testning i Region Jönköpings län.

Rehabiliteringskedjan efter cancersjukdom måste säkerställas och utvecklas. Processgrupp cancerrehabilitering har upprättats med uppdrag att utveckla en trygg personcentrerad, behovsriktad och resurseffektiv rehabilitering av hög kvalitet. Arbetet organiseras i rehabiliteringsförlopp som följer de standardiserade vårdförloppen för att redan under utredningstiden kunna ge stöd till patienten för olika rehabiliteringsformer och egenvård.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Arbeta för att nå målen för standardiserade vårdförlopp
- Påbörja screening för tjock- och ändtarmscancer
- Införa organiserad prostatacancer-testning
- Rehabiliteringskedjan efter cancersjukdom ska stärkas.

Palliativ vård – vård i livets slutskede

Alla har rätt att få ett värdigt slut och att leva hela livet. Behoven hos personer med obotlig sjukdom varierar över tid och kan uppstå oavsett ålder, diagnos och var personen får sin vård. Den palliativa vården bedrivs utifrån det nationella vårdprogrammet i samspel mellan kommunal vård och omsorg, vårdcentraler och specialiserad vård i Jönköpings län.

Allmän palliativ vård ska ges till patienter vars behov kan tillgodoses av personal med grundläggande kunskap och kompetens i palliativ vård. Den bedrivs där personen befinner sig i hemmet, på sjukhus eller i kommunens särskilda boenden. Specialiserad palliativ vård ges till patienter med komplexa symtom eller vars livssituation medför särskilda behov, och som utförs av läkarledda multiprofessionella team.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- En utredning ska göras ihop med kommunerna som ska visa hur den specialiserade palliativa vården kan utformas så att alla länsinvånare har jämlik tillgång till palliativ vård dygnet runt.

Kvinnors hälsa och förlossning

För att uppnå en mer jämställd vård och jämlik hälsa genomförs en flerårig satsning för förbättrad förlossningsvård och stärkta insatser för kvinnors hälsa. Arbetet med kvinnors hälsa och att förebygga våld i nära relation behöver intensifieras.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Vårdkedjan och kunskapsstöd ska utvecklas för att skapa en trygg och säker vård för kvinnan i samband med graviditet, förlossning och eftervård, samt förbättring av neonatalvården.

Psykisk hälsa

En flerårig satsning pågår för utveckling inom området psykisk hälsa. Arbetet omfattar såväl främjande av psykisk hälsa, förebyggande och tidiga insatser som behandling, stöd och rehabilitering för personer med allvarliga psykiska sjukdomar och psykisk funktionsnedsättning. Den som söker psykiatrisk öppenvård ska ha rätt till utredning och behandling från personal med specialistkompetens inom sitt område. Teambaserat arbete som är specialiserat på olika typer av diagnosgrupper ger goda förutsättningar att möta behoven hos patienten. Detta kräver en sammanhållen vård och en förstärkt öppenvård med bättre samverkan mellan huvudmännen samt en ökad dialog med patient- och brukarföreningar.

Arbete pågår för att uppnå jämlik psykiatrisk vård i länet inom följande utvecklingsområden:

- en personcentrerad vård där den individuella vårdplanen utformas så att erfarenhet och kunskap om individens behov tas tillvara på bästa sätt för att erbjuda en vård på rätt nivå
- fortsatt utveckling av samarbetet med primärvård och kommun
- fortsatt utveckling av patient- och närståendeinflytande
- fortsatt förbättra den somatiska hälsan för personer med psykisk sjukdom
- fortsatt samverkan inom riskbruk, missbruk och beroende med fokus på att utveckla verksamheter över huvudmannagränser
- fortsatt anpassning av vården för att kunna bedrivas mer i hemmiljö

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- starta upp den planerade tillnyktringsenhet
- förbättringsarbete kring den somatiska hälsan för personer med psykisk sjukdom i samverkan mellan den specialiserade psykiatriska vården, primärvården och kommunen.

Suicidprevention

Det suicidpreventiva arbetet inom Region Jönköpings län utgår från den handlingsplan och de nio mål som regeringen, via Folkhälsomyndigheten, har antagit. En uppdragsbeskrivning för arbetet med samordnad suicidprevention och psykisk hälsa under 2020-2023 är framtagen och antagen i ledningssystemet för samverkan med länets kommuner. Det övergripande syftet med uppdraget är att utveckla samordning och samverkan mellan berörda aktörer i Jönköpings län, stärka kunskapsuppbyggnad och kompetens, samt utveckla uppföljningen av det suicidpreventiva arbetet.

Insatser för att minska stigma av personer med psykisk ohälsa är en viktig del i ett arbete med att förebygga psykisk ohälsa och suicid. För att ge ytterligare kraft i pågående arbete medverkar Region Jönköpings län i Folkhälsomyndighetens regionala antistigmasatsning inom psykisk hälsa och suicid 2020-2021.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Samordna arbetet kring suicidprevention i länet. För att möjliggöra ett aktivt lokalt arbete etableras ett nätverk med lokala samordnare i länets kommuner.

Våld i nära relationer

Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld, könstypning och våld i nära relationer orsakar stort lidande för många. Region Jönköpings län arbetar med insatser som ska motverka att detta uppstår eller upprepas. Arbetet för att bemöta och omhänderta våldsutsatta personer ska fortsätta och utvecklas.

Habilitering

Habiliteringen ska ge stöd och behandling till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar. Genom bra habilitering underlättas tillvaron för personer med funktionsnedsättningar och därigenom skapas förutsättningar för större delaktighet i samhällslivet.

Behovet av habiliteringsinsatser till barn har ökat markant under senare år. Inte minst inom neuro-psykiatriområdet, men också för barn med grava fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Insatser för att underlätta övergången från barn- till vuxenhabiliteringen ska intensifieras.

Såväl den medicinska som den medicintekniska utvecklingen innebär att behoven av habiliteringsinsatser både har ökat och förändrats för grupper som exempelvis svårt sjuka barn med komplicerade missbildningar som överlever i större omfattning, liksom barn som föds mycket för tidigt. Andra exempel är döva barn med cochlea-implantat och barn med autism. Även nyanlända till Sverige med behov av specialisthabilitering ökar.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Under planperioden höjs standarden på habiliteringens lokaler i Värnamo så att habilitering kan bedrivas jämlikt i hela länet

Hjälpmedelsverksamhet

Området omfattar övergripande funktionshinder- och hjälpmedelsfrågor, verksamhet vid hjälpmedelscentral, audionommottagning och syncentral samt ortopedtekniska hjälpmedel. Hjälpmedelscentralen ansvarar för hjälpmedelsförsörjning till både Region Jönköpings läns verksamheter och till länets kommuner. Det är viktigt att den sammanhållna hjälpmedelsverksamheten fungerar på bästa möjliga sätt, för att kunna möta

länsinvånarnas behov av hjälpmedel. Regelverket *Hjälpmedel i Jönköpings län* är gemensamt och målet är att länsinvånarna ska få samma möjlighet till hjälpmedel oavsett bostadsort och vem som är huvudman i det enskilda fallet.

Läkemedelsanvändning

Region Jönköpings län arbetar för att nå en rationell, säker och kostnadseffektiv läkemedelsanvändning. Kostnaderna för läkemedel har ökat i Sverige och även i Jönköpings län. Nya läkemedel ger möjligheter till bättre behandlingsresultat, men leder samtidigt till ökade kostnader för läkemedelsbehandling, särskilt inom den specialiserade vården. Region Jönköpings län har en välfungerande rutin för införande av nya kostnadskrävande läkemedel. Läkemedelsdialoger genomförs med verksamheten. Region Jönköpings län deltar aktivt i arbetet med att utveckla samarbete i sydöstra sjukvårdsregionen och på nationell nivå.

Sedan 2019 har lagernivåerna av kritiska läkemedel för slutenvården ökat successivt. Ytterligare förstärkningar av lagernivåerna med fokus på OP/IVAs behov har skett under pandemin våren 2020. Planering för fortsatta förstärkningar med fokus på att skapa lagerutrymme pågår under 2021.

Resultat i *Öppna jämförelser* visar att Region Jönköpings län har god följsamhet gentemot nationella riktlinjer där läkemedelsbehandling på rätt indikation ingår. Samtidigt är andel äldre (75 år och äldre) som har tio eller fler läkemedel (polyfarmaci) högre jämfört med de flesta övriga regioner i Sverige. Arbetet med att undvika olämpliga läkemedel fortsätter därför. Nya angreppssätt behöver utvecklas och prövas inom detta område.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Fortsatta fokus på lagernivåer av kritiska läkemedel under 2021.
- Utveckla nya arbetssätt för att undvika olämpliga läkemedel hos äldre.

Ambulanssjukvård

På orter där inställetiden för ambulanser är lång, har Region Jönköpings län så kallade IVPA-larm (= I Väntan På Ambulans) i samverkan med kommunal räddningstjänst. Det innebär att räddningstjänsten på aktuell ort får larm via 112 och har då möjlighet att till exempel utföra defibrillering vid hjärtstopp i väntan på ambulans.

SMS-livräddare är ett system där HLR-utbildade lekmän kallas till hjärtstopp. Idag finns systemet i fyra regioner och tjänsten tillhandahålls via SOS Alarm. Tjänsten SMS livräddare skulle införts i Jönköpings län under 2020 och utvärderas efter tre år. På grund av coronapandemin har arbetet med införandet skjutits upp och kommer stället ske under 2021.

Region Jönköpings län är medlem i Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (KSA). Kommunalförbundets uppdrag är att upphandla och äga flygplan samt administrera och sköta ambulansflygverksamheten. Verksamheten beräknas vara i drift 2021. Tillsvidare upphandlar Region Jönköpings län ambulansflygstjänster tillsammans med Region Östergötland och Region Kalmar.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Införa SMS-livräddare

Bidrag inom folkhälsoområdet

Region Jönköpings län lämnar bidrag till organisationer som arbetar inom ramen för de nationella folkhälsomålen där fokus är på att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Bidragen är en viktig stimulans till civilsamhället för att möjliggöra mer stöd för invånarna att kunna hantera sin hälsa.

Ansökan om bidrag lämnas in ihop med en verksamhetsplan. Återredovisning med uppföljning av hur regionens bidrag använts lämnas årligen in ihop men en förteckning över andra offentliga bidragsgivare.

Bidraget kan ges som organisationsstöd och/eller verksamhetsstöd men också som stöd till olika projekt. Bidrag till nykterhetsfrämjande organisationer, idrottsrörelsen och organisationer inom funktionshinderområdet är exempel på mottagare av stöd. Bidraget ska stödja föreningar att genom olika mötesplatser sprida information,

upplysa och delge kunskap om funktionsnedsättningar. Syftet är öka medvetenheten i samhället om situationen för personer med funktionsnedsättningar samt stödja föreningarna till att verka för en förbättrad hälsa i gruppen.

Idéburet offentligt partnerskap

Samverkan mellan idéburna organisationer/föreningsliv/civilsamhället och det offentliga ska utvecklas i partnerskap. Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan det offentliga och den idéburna sektorn. IOP har bland annat använts för att motverka mäns våld mot kvinnor, minska utsatthet hos EU-migranter och i etableringsarbetet med nyanlända. Att utveckla nya modeller som bygger på att ta tillvara på människors engagemang kan skapa möjligheter som marknaden inte kan lösa.

Smittskydd, vårdhygien och strama

Region Jönköpings län övervakar det epidemiologiska läget i länet för att begränsa spridningen av smittsamma sjukdomar. Under coronapandemin har smittskyddet en central roll gentemot såväl vården som övriga delar av samhället när det gäller information och riktlinjer, förebyggande åtgärder, smittspårning, epidemiologisk övervakning m.m. Planering pågår även för en framtida storskalig vaccinationskampanj när ett godkänt vaccin mot covid-19 finns tillgängligt.

En viktig del i det förebyggande arbetet mot infektionssjukdomar är vaccinationsprogrammen. Region Jönköpings län följer upp vaccinationstäckningen i länet för barnvaccinationsprogrammet, kompletterande vaccination av migranter och vaccination av olika riskgrupper. Årligen genomförs en omfattande influensavaccinationskampanj där drygt 60 procent av alla länets invånare över 65 år vaccineras. Under hösten 2020 påbörjas vaccination mot humant papillomvirus (HPV) för pojkar i årskurs 5 (flickor vaccineras sedan 2010) och Region Jönköpings län stöttar Elevhälsan i arbetet med informationsinsatser och uppföljning av detta.

Arbete pågår ständigt för att förebygga vårdrelaterade infektioner på sjukhus, inom primärvården och inom kommunal vård och omsorg. Med hjälp av hygienombud på varje avdelning mäts följsamheten till basala hygienrutiner och stort fokus läggs på utbildning av medarbetare i olika verksamheter. I samband med pandemin har hygienrutiner och skyddsutrustning varit helt avgörande för att minimera smittspridningen till såväl vårdtagare som personal i region och kommun och i stort sett allt arbete har fokuserats på detta.

Strama (samverkan mot antibiotikaresistens) arbetar för en rationell antibiotikaanvändning. Antibiotikaförbrukningen i öppen och sluten vård följs upp och återkopplas till verksamheterna. Bland annat görs årliga besök till varje vårdcentral där diagnoskopplad förskrivning redovisas på förskrivarnivå.

Under våren 2017 genomfördes ett projekt med antibiotikaronder i regionen. Arbetssätt där en infektionsläkare samarbetar med andra avdelningar på inneliggande patienter har visat sig vara ett effektivt sätt att dra nytta av antibiotika.

De flesta sjukhus i Sverige har antibiotikaronder och studier har visat på en 34 % minskning av antibiotikaanvändning genom ett sådant arbetssätt. Region Jönköping ska börja arbeta med antibiotikaronder där kliniska förutsättningar finns.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- storskalig vaccinationskampanj mot covid-19
- förstärkning av vårdhygiens arbete mot primärvården genomförs

Kris- och katastrofmedicinsk beredskap

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap (SOSFS 2013:22) beskrivs vilka förmågor och obligatoriska funktioner som ska finnas i Region Jönköpings län. I hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) framgår det att regionerna ska planera sin hälso- och sjukvård så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls. För att ha en god förmåga vid kris- och katastrofmedicinska händelser krävs planläggning, utbildning och övningar. Risker och sårbarheter analyseras fortlöpande och är grunden för planeringsarbetet. Detta arbete genomförs delvis med hjälp av särskilt bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utifrån överenskommelser gällande krisberedskap och lagen om extraordinära händelser.

Inom området civilt försvar pågår arbetet utifrån överenskommelser med MSB samt Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt socialdepartementet. Överenskommelsen kommer vara oförändrat under 2021. De mest prioriterade områdena är kompetenshöjning gällande totalförsvar, säkerhetsskydd samt att arbeta med att skapa en krigsorganisation och krigsplacering fortgår under 2021. För hälso- och sjukvårdens beredskap ligger fokus i överenskommelserna på att identifiera hur anpassning skall ske för att kunna omhänderta många skadade.

Under coronapandemin har olika områden identifierats som behöver förstärkas för att kunna upprätthålla en god katastrofmedicinsk beredskap. Region Jönköpings län behöver bli mer robust och uthållig. Det gäller främst lagerhållning av särskilt viktig medicinteknisk utrustning, skyddsutrustning samt vissa viktiga läkemedel. Den generella lagerhållningen behöver öka och beslut tas för hur lång tid utrustningen skall räcka vilket kommer att medföra ökade kostnader. Även Region Jönköpings läns lokaler behöver vara robusta och anpassade för de krav som ställs.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- kompetenshöjning gällande totalförsvar, säkerhetsskydd och skapa en krigsorganisation och krigsplacering
- översyn av lagerhållning och lokaler för att säkra Region Jönköpings läns robusthet och uthållighet

Tandvård

Arbetet med att förbättra kvalitet och säkerhet i vården ska fortsätta, genom att det kliniska förbättringsarbetet prioriteras. Samarbete mellan allmäntandvård och specialisttandvård är viktigt för kunskapsöverföring och utveckling och ska vara en naturlig del i verksamheten.

Allmäntandvård barn och ungdomar

Drygt 40 procent av länets 19-åringar har varken fyllningar eller kariesskador som behöver lagas när de lämnar den organiserade barn- och ungdomstandvården. Avgiftsfri tandvård för barn och unga vuxna upp till 23 års ålder har införts från och med 2019. Detta sker genom en förändring i tandvårdslagen och regionernas ansvar för tandvården utökas därmed. Region Jönköpings län kompenseras för ökade kostnader genom att det generella statsbidraget höjs. Den förbyggande tandvården behöver utvecklas både riktat till yngre och äldre för en bra munhälsa på lika villkor.

I flera decennier har fluorbehandling i skolan bidragit till att ge våra barn goda förutsättningar till bra tandhälsa. Alla barn ska ha samma rätt till fluorpenning oavsett var man går i skola. Inte bara barn på vissa skolor.

Vår princip är att inga särbehandlingar i vården får ske beroende av var man bor eller hur gammal man är.

Folktandvården har under många år tillsammans med andra aktörer genomfört ett framgångsrikt systematiskt och aktivt folkhälsoarbete, med målet att förbättra barn och ungdomars hälsa.

Tandvård för personer med särskilda behov

Region Jönköpings län har ansvar för att patienter med särskilda behov av tandvårdsinsatser och att patientgrupper med behov av särskilt stöd erbjuds tandvård. Det är personer i särskilda och egna boenden samt personer som omfattas av lagen om stöd och service till funktionshindrade.

Med giltigt intyg erbjuds dessa patientgrupper kostnadsfri munhälsobedömning (uppsökande verksamhet) och nödvändig tandvård (N-tandvård). Munhälsobedömning är avgiftsfri. Tandvård ges även till andra patientgrupper som ett led i en sjukdomsbehandling (S-tandvård). Den tandvård som här avses kan till exempel vara infektionssanering inför vissa kirurgiska ingrepp. Regionerna ansvarar också för elva grupper (diagnosbaserat) som har stora behov av tandvård på grund av långvariga sjukdomar och/eller funktionshinder (F-tandvård).

Munhälsan har möjlighet att förbättras betydligt hos de äldre vilket är viktigt för välbefinnandet och hälsan. Det krävs ett förbättrat samarbete mellan tandvården, sjukvården och länets kommuner.

För nödvändig tandvård och tandvård som är ett led i sjukdomsbehandling och tandvård till vissa grupper med långvariga sjukdomar eller funktionshinder betalas öppenvårdsavgift. Denna tandvård omfattas inte av

tandvårdsförsäkringen, utan finansieras helt av Region Jönköpings län inom ramen för hälso- och sjukvårdens högkostnadsskydd.

Det är en stor utmaning och samtidigt mycket viktigt att alla de personer som har ”Intyg om nödvändig tandvård” får sitt tandvårdsbehov bedömt och eventuell tandvård utförd. Arbetet följs kontinuerligt.

Specialisttandvård

Länsinvånarnas behov av specialisttandvård tillgodoses huvudsakligen genom Folktandvårdens odontologiska institution. Konsultation och kompetensstödande arbete gentemot allmäntandvården är ett viktigt arbete för att öka allmäntandvårdens möjligheter till ett bredare omhändertagande. Ett led i detta arbete ska vara att specialisttandvård också utförs av specialister på allmäntandvårdskliniker.

Antalet patienter som behandlas inom specialisttandvården ökar. Befolkningen blir äldre och drabbas av sjukdomar som kan påverkas av bristande munhälsa. Ett stort fokus ligger på att förbättra tillgängligheten till specialisttandvården. Detta kan innebära behov av att disponera om resurser inom specialisttandvården till förstärkning av orofacial medicin (sjukhustandvården) på Högländssjukhuset och Värnamo sjukhus.

Perspektiv: Lärande och förnyelse

Förbättrar verksamheten och skapa innovationer

Framgångsrik hållbar verksamhet över tid kräver såväl ständiga förbättringar som innovation av produkter, tjänster

I planen för framtidens hälso- och sjukvård beskrivs en strategi som faller under perspektivet lärande och förnyelse

Strategi 6 – Leda och utveckla för att förstärka goda relationer som bidrar till sömlös samverkan där värde skapas tillsammans

För att garantera en god hälsa behövs samverkan med patient, närstående och brukarorganisationer liksom samverkan och helhetssyn mellan vårdgivare. Region Jönköpings län är en av två internationella knutpunkter för forskning och utveckling av detta arbete under benämningen co-production. Utvecklings- och kvalitetsarbetet med öppenhet, helhetssyn och samverkan, tydliga mål och tidplaner samt uppföljning är en nyckel till fortsatt utveckling.

Värdegrund, motivation, idéer, och genomförandekraft är viktiga aspekter för att hälso- och sjukvården ska utvecklas så att verksamheterna åstadkommer bästa möjliga resultat till lägsta kostnad varje gång. Det stimuleras genom att fokusera på systemförståelse, processförbättringar och resultat som skapar mer värde för kunden, genom stöd för såväl organisatoriskt, som personligt lärande varje dag, samt genom en kultur med fokus på morgondagen.

En av sjukvårdens största tidslukare är dokumentation och administration. Ibland skrivs saker på flera ställen. I andra fall dokumenteras sådant som inte har något värde. Inspektionen för Vård och Omsorg har slagit fast att otydlig och onödigt dokumentation äventyrar patientsäkerheten och tar tid från patientvården.

Tidigare fanns enklare formulär och kraven på dokumentation var mindre. Det sparade mycket tid. I många fall skulle det räcka att markera med kryss i en färdig mall.

Överrapportering mellan regionen och kommunens ansvariga sjuksköterska (MAS) måste fungera bättre.

Intensifiera arbetet med att ta bort överflödigt dokumentation i vården.

Arbetet med värdeutveckling genom att öka kvalitet och minska kostnader förutsätter nya arbetssätt. Lärande och förnyelse är en självklar del i chefers och medarbetares vardag, liksom att se möjligheter, pröva nya vägar och att

vara lyhörd för idéer och förslag. En grundläggande kvalitet för chefs- och ledarskap är därför att utifrån invånare och patienters behov skapa förutsättningar för lärande, utveckling och delaktighet. Det pågår utvecklingsprojekt, utbildningar och lärandeseminarier inom olika områden för att stödja och stimulera förbättringsarbetet. Lärande erbjuds idag med allt fler digitala inslag. Förbättringsarbetet är långsiktigt och präglas av ett förebyggande syn- och arbetsätt, som omfattar ständiga förbättringar, faktabaserade beslut och samverkan. En utmaning för verksamheter är att sprida kunskap och erfarenheter på ett ännu bättre och snabbare sätt.

En ändamålsenlig fördelning av arbetsuppgifter, ansvar och roller utifrån personalens kompetens och där de gör mest nytta är en förutsättning för kvalitet och effektivitet. Inom hälso- och sjukvården finns det möjligheter att omfördela arbetsuppgifter mellan olika professioner, vilket kan underlätta arbetet med att uppnå en effektiv, tillgänglig och säker vård där den samlade kompetensen används på bästa möjliga sätt. För att möta invånarnas behov krävs även ökad flexibilitet och effektiv planering av arbetstider och arbetstidsförläggning men även en ökad intern rörlighet av medarbetare, där befintlig kompetens matchas mot verksamheternas behov både lokalt och över klinik- och verksamhetsgränser. Viktiga utvecklingsområden som stödjer en kostnadseffektiv verksamhet är Kapacitets- och produktionsstyrning (KPS) och Rätt använd kompetens (RAK).

Prioriterade uppdrag under planperioden är:

- Fortsatt arbete med rätt använd kompetens (RAK)
- Fortsatt arbetet med kapacitet och produktionsstyrning (KPS)
- Använda SIQ som kvalitets- och ledningsstöd i den nära vården
- Erbjud kompetensförnyelse region och kommun i samverkan, praktisk träning och teoretisk bas.
- Gemensam processledarskapsutveckling - gemensam ledarutveckling kommun/region.

Språkpolicy

All personal ska kunna uttrycka sig tydligt i tal och skrift på svenska i mötet med patienter. Det är särskilt viktigt för patientsäkerheten och de som själva har svaga svenskkunskaper. En regional språkpolicy ska tas fram för att minimera missförstånd och barriärer och som tydliggör vikten av att svenska språket används mellan medarbetare och i patientkontakter.

För att bli anställd i vården ska ett grundkrav vara goda kunskaper i svenska. Kraven på språklig nivå är beroende av vilket arbete man har och vilken mån man arbetar patientnära. I policyn ska tas fram rimliga lägstanivåer utifrån olika befattningar utifrån Socialstyrelsens riktlinjer. Likaså att muntligt och skriftligt språktest införs vid anställning.

STRATEGISKT MÅL Professionell och förbättringskunskap

FRAMGÅNGSFAKTOR Lärande i vardagen

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2020	Resultat 2018	Resultat 2019
Antal forskarutbildade medarbetare	Sammanställning hos Futurum	Fler än 125	128	142
Antal publikationer	Sammanställning	Fler än 150	161	151

Forskning och utveckling av hälso- och sjukvård

Forskning och utveckling (FoU) för hälso- och sjukvård är en central del i en kunskapsorganisation och Region Jönköping län har därför sedan lång tid stimulerat och finansierat klinisk forskning och skapat stödresurser till kunskapsbaserad vård som till exempel biblioteksverksamhet. Detta har resulterat i att organisationen har många aktiva forskare och en mycket god vetenskaplig aktivitet vilket bidrar till sjukvårdens kvalitet och attraktionskraft. De FoU-aktiviteter som Region Jönköpings län stöder är till exempel medarbetares forskningsuppdrag, forskningstid, forskningsprojekt, deltagande i vetenskapliga konferenser och forskarutbildning.

Den decentraliserade läkarutbildningen och universitetssjukvård i Sydöstra sjukvårdsregionen innebär ett ökat behov att stärka stödet till kliniska forskare och klinisk forskning. Under de senaste åren har också en klinisk

prövningsenhet och en sjukvårdsregional stödstruktur för klinisk forskning, Forum Sydost, etablerats och utvecklats positivt vilka bland annat bidrar till att fler kliniska prövningar av läkemedel och medicinteknik genomförs i Sydöstra sjukvårdsregionen.

I framtidens hälso- och sjukvård behövs ett ökat fokus på att utvärdera och implementera nya innovativa teknologier. Samverkan i detta arbete görs i Sydöstra sjukvårdsregionen och beskrivs i den Life Science strategi för sjukvårdsregionen som antogs under 2018.

Det årliga regionala forskningsanslaget för Forskningsrådet i sydöstra Sverige (FORSS) debiteras regionerna utifrån andelen invånare. Andelen för Region Jönköpings län är cirka fyra miljoner kronor. Från FORSS går projektmedel tillbaka till länet för forskning och utveckling. Region Jönköpings län stöder i likhet med övriga sjukvårdshuvudmännen i Sverige nationellt sökbara forskningsmedel till klinisk behandlingsforskning.

Jönköping Academy for Improvement of Health and Welfare som skapats tillsammans med Jönköping University och länets kommuner är en drivande aktör i utvecklingen av forskningsområdet förbättringsvetenskap (Improvement Science) och utbildning, vilket sätter Jönköpings län på både den nationella och internationella forskningskartan.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Identifiera, kartlägga, samordna och stödja strategiska forskningsområden och kunskapsunderlag i arbetet med nära vård

Tandvård

Odontologiska institutionen är ett ledande centrum – såväl nationellt som internationellt – för specialistutbildning och annan kvalificerad efterutbildning av tandvårdspersonal. Utbildning sker inom specialiteterna endodonti, bettfysiologi, odontologisk radiologi, oral kirurgi (käkkirurgi), oral protetik, ortodonti, parodontologi och pedodonti. Totalt omfattar det nationella uppdraget tolv platser.

Munhålan är en del av kroppen och bör på sikt ingå i högkostnadsskyddet precis på samma sätt som andra delar av kroppen. Eftersom denna reform är dyr finns inga möjligheter att införa det enbart i en region.

Förändringen måste göras på riksnivå tillsammans med nya regler så inte systemet utnyttjas. Regionen ska arbeta för ett nationellt system så tandvården kan ingå i högkostnadsskyddet.

Prioriterade uppdrag under planperioden:

- Hälsohögskolan har tillsammans med Region Jönköpings län ansökt om att få etablera en tandläkarutbildning. En sådan utbildning kommer innebära att den odontologiska kliniska forskningen behöver förstärkas.

Perspektiv: Medarbetare

Involvera motiverade medarbetare

En förutsättning för en framgångsrik organisation är motiverade medarbetare som känner sig uppskattade och respekterade. Ledare och medarbetare är engagerade i att utveckla en god arbetsmiljö. Alla ser sin roll i helheten och har ett tydligt mandat att bidra till verksamhetens utveckling

I planen för framtidens hälso- och sjukvård beskrivs en strategi som faller under perspektivet medarbetare. *Strategi 5 – Utveckling av framtidens arbetsplats med fokus på medarbetarskap och kompetensförnyelse*

STRATEGISKT MÅL En hälsofrämjande, hållbar och attraktiv arbetsplats

FRAMGÅNGSFAKTOR Kompetenta och engagerade medarbetare

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2020	Resultat 2018	Resultat 2019
Kostnad för bemanningsföretag	Minska kostnaderna för bemanningsföretag	-25%	Nytt mått	-14%

Region Jönköpings läns pågående arbete med *Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård*, innebär också att personalstrukturen och kompetensförsörjningen behöver anpassas för att stötta en förflyttning av hälso- och sjukvården från slutet till öppen vård, från sjukhus till vårdcentral och från vård till hälsofrämjande insatser tillsammans med andra samhällsaktörer och invånarna själva.

Kostnaden för hyrpersonal inom vården minskade under 2019 och är låga per invånare i jämförelse med många andra landsting/regioner. Arbetet i verksamheterna fortsätter för att nå en stabil och varaktig bemanning med egna medarbetare för den löpande verksamheten.

Balans mellan verksamhetens uppdrag, personalkostnader och ekonomiska ramar måste upprätthållas för att behålla en långsiktig och stabil utveckling. Verksamheternas anpassning till befintliga budgetramar fortsätter.

För medarbetare inom vård och omsorg blir karensdagar vid sjukskrivning ofta väldigt kostsamma.

Detta leder till att många väljer att gå till arbetet trots att de känner sig dåliga och trots att de riskerar att föra smittan vidare.

Sverigedemokraterna anser därför att lönebortfall, till följd av karensdagar vid sjukdom, bör kompenseras för vårdpersonal inom regionen.

Det lokala ledarskapet och chefskapet på Region Jönköpings läns tre akutsjukhus, vårdcentraler och i övrig vårdverksamhet stärks och har tydligt mandat att leda och ta ansvar samt främja personalinflytande. Arbetet med att utveckla det lokala ledarskapet som påbörjades 2019 pausades under våren 2020 på grund av coronapandemin och har därefter återupptagits och under planperioden implementeras utredningens förslag.

Prioriterade uppdrag under planperioden är:

- Fortsatt arbete för att förstärka det lokala ledarskapet och chefskapet.
- Omställningsåtgärder kommer att behövas under hela planperioden kopplade till förändringar i verksamheten på grund av nya behov, effektiviseringar och utveckling.
- Utökningen av bemanning av ST-läkare och AT-läkare med särskild primärvårdsinriktning, samt dietister som arbetar för primärvården. Förutsättningarna i primärvården förstärks genom detta. (budget förstärkning 2020)

Perspektiv: Ekonomi

Leder för hållbarhet

Med engagerade ledare som utgår från kund- och intressentbehov förstärks en kultur som skapar förutsättning för hållbar utveckling. Ledare ser verksamheten, dess produkter, tjänster och processer som delar i en större helhet och verkar aktivt för att förbättra samhälle, miljö och ekonomi. Ledare tar till vara och utvecklar medarbetarnas och organisationens samlade kompetens och mångfald.

STRATEGISKT MÅL God hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt

FRAMGÅNGSFAKTOR Kostnadseffektiv verksamhet

Systemmätetal	Mätmetod	Mål 2021	Resultat 2018	Resultat 2019
---------------	----------	----------	---------------	---------------

Ekonomi i balans	Ekonomisystem	Inte överstiga budget	--170,9 mnkr	17,1 mnkr
------------------	---------------	-----------------------	--------------	-----------

Tillgängliga resurser ska användas på bästa sätt för att nå målen. Det innebär att vården utformas och ges i samverkan mellan vårdens aktörer, baserat på hälsotillståndets svårighetsgrad och åtgärdernas kostnadseffektivitet.

Det krävs lättillgänglig och rättvisande information om såväl prestationer som resultat, för att kostnader på ett bra sätt ska kunna ställas i relation till utförda prestationer och nådda resultat. Kostnad per patient (KPP) har införts som ett viktigt stöd för en kostnadseffektiv verksamhet.

En förutsättning för fortsatt positiv utveckling av tandvården är tillgång på kompetent personal och att investeringar i ny och bättre teknik successivt kan ske. Befintliga resurser som personal, lokaler och utrustningar måste användas på ett så effektivt sätt som möjligt.

För att bedöma Region Jönköpings läns kostnadseffektivitet är det viktigt med jämförelser med övriga regioner. Inriktningsmål är att ligga i nedre kvartilen avseende strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad per invånare.

Ambitionen är att successivt förstärka den nära vården. Denna omställning syns redan från 2019 då primärvårdens andel av totala hälso- och sjukvårdskostnaden ökade. Målsättningen är att denna omställning ska fortsätta.

Prioriterade uppdrag under planperioden är:

- Följa omställningen och förstärkningen av den nära vården.

Avgiftsnivåer

Hälso- och sjukvårdens avgifter redovisas i intranätet, på Region Jönköpings läns webbplats rjl.se samt i särskild bilaga till budgeten. Patientavgifterna är under 2021 oförändrade.

Investeringar inom folkhälsa och sjukvård

Behov av investeringar i lokaler, utrustning och IT uppkommer av olika skäl. Huvuddelen av Region Jönköpings läns investeringar i utrustning avser återinvesteringar för att upprätthålla befintlig kapacitet i verksamheten. Med den tekniska utveckling som sker medför ofta även återinvestering i utrustning nya funktionaliteter och det förekommer att den nya utrustningen kräver ombyggnation eller annan anpassning av lokaler för att kunna installeras. Andra skäl till investeringsbehov är arbetsmiljökrav eller förändrade arbetssätt.

Vid prioritering av vilka investeringar som ska genomföras ska alltid prövas om åtgärden stödjer förflyttningen till nära vård. Detta gäller såväl lokaler som utrustning och IT. Hur investeringen påverkar kommande driftkostnader är en viktig aspekt i prioriteringen.